

KAUPUNKISTRATEGIAN PUOLIVÄLIN ARVIOINTI JA KESKEISET HAVAINNOT

Kaupunginvaltuuston kaupunkistrategian 2017-2021 päätöksen mukaisesti valtuustokauden strategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana vuosittaista talouden ja toiminnan seurantaa. Valtuustokauden puolivälissä tehdään etenemisen tarkastelu. Etenemisen tarkastelu tehdään valtuustoseminaarissa 13.-14.6.2019.

Kaupunkistrategian etenemisen tarkastelun aineisto on

- Kaupunkistrategian toteutuksen yhteenveto
- Strategian toteutuksen keskeisimmät asiat vuoden 2019 toiminnassa toimialoilla ja kansliassa (viisi taulukkoa).
- Strategiamittarit
- Kansainvälisten kaupunkivertailujen yhteenveto
- Toimintaympäristön tilannekatsaus

Kaupunkistrategian toteutuksen etenemisen tiivistyksenä voidaan todeta, että kaupungin toiminta ja palvelut etenevät pääosin strategian tavoitteiden suuntaan. Monia konkreettisia toimenpiteitä on toteutettu alkaen loppuvuodesta 2017 ja vuoden 2018 aikana toimialalautakuntien päätösin ja osana palvelutoiminnan ohjaamista ja johtamista. Samoin on tehty lukuisia palvelutoiminnan muutoksia strategian suuntaan. Kaupunkistrategian toteutuksen yhteenvedossa näitä kohtia on esitetty vihreällä värillä.

Strategian toteuttamiseksi on käynnistetty muutoshankkeita. Näitä ovat niin kaupunkiyhteiset kärkihankkeet kuin eri palveluissa tai toimialatasolla toteutettavat kehittämishankkeet. Strategiakauden puolivälin tilanteessa on käynnissä runsaasti toimenpiteitä ja kehittämishankkeita, jotka ovat etenemässä strategian suuntaisesti. Monien voidaan arvioida etenevän tavoitteeseen valtuustokauden aikana, mutta kauden tässä vaiheessa ei voida varmuudella ennakoida täysimääräistä toteutumista. Kaupunkistrategian toteutuksen yhteenvedossa näitä kohtia on esitetty keltaisella värillä. Kaupunkiyhteisiä kärkihankkeita esiteltiin kaupunginvaltuustolle seminaarissa 31.1.2019. Kärkihankkeiden etenemistä on puolivälin arvioinnissa tarkastelu kanslian ja toimialojen etenemisraporteissa.

Maakunta- ja sote-uudistuksen osalta kansallisen uudistuksen valmistelun lopettaminen on esitetty punaisella värillä.

Kaupunkistrategian toteutuksen yhteenvedossa on strategiatekstin viereen sanapilvin kuvattu toimenpiteitä ja mittareita, joiden perusteella toteutuksen tasoa on arvioitu.

Palveluissa tehtyjä strategian suuntaisia keskeisiä toimenpiteitä ja kehittämishankkeita on tarkemmin kuvattu toimialojen ja kanslian yhteenvedoissa ”strategian toteutuksen keskeisimmät asiat vuoden 2019 toiminnassa”. Yhteenvedojen pohjana ovat vuoden 2019 talousarviossa ja toimintasuunnitelmissa olevat taulukot, joita on täydennetty ennusteella toteutumisesta ja arvioilla toteutumiseen liittyvistä riskeistä. Talouden ja toiminnan seurantaraportissa 1/2019 on esitetty talousarvion sitovien tavoitteiden yhteys strategiaan ja ennuste toteutumisesta.

Strategiamittarit ovat kaupunginhallituksen 12.3.2018 ja 18.3.2019 päätösten mukaiset. Mittareita on julkaistu talouden ja toiminnan seurantaraporteissa vuonna 2018 ja talousarvion 2020 valtuuston lähetekeskustelun aineistossa. Strategiamittareiden tieto on talouden toiminnan seurantaraportista 1/2019. Osa strategiamittareista on pitkäjänteisiä ja hitaasti muuttuvia vaikuttavuusmittareita ja osassa tietosisältö päivittyy useita kertoja vuodessa.

Mittareissa positiivista kehitystä on mm. seuraavissa: huono-osaisuusindeksi, lasten ylipaino, kasvihuonekaasupäästöt, pyöräliikenteen määrä, valmistuneiden asuntojen määrä, yritysten halukkuus suositella Helsinkiä sijaintipaikkana ja työyhteisön sosiaalinen pääoma.

Mittareissa negatiivista kehitystä on mm. seuraavissa: alueiden eriytymisen indeksi, ilman opiskelupaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet, varsinaista kuntoliikuntaa harrastavien 20-54-v osuus, ilmanlaatu Mannerheimintiellä, yöpymisten määrä, kongressivieraiden määrä, ulkomailta muuttaneiden työllisyys, henkilöstön halukkuus suositella työnantajaa ystävälleen ja tuottavuustavoitteen saavuttaminen.

Kaupunginhallituksen kaupunkistrategiamittaripäätöksessä merkittiin tiedoksi seurattavat kansainväliset vertailut. Päätöstä valittavista vertailuista ei tehty, koska vertailujen jatkuvuus on epävarmempaa kuin mittareiden perustana olevien tilastojen ja tutkimuksien. Tämän vuoksi haluttiin turvata mahdollisuus ottaa mukaan uusia sekä jättää pois vertailuja olosuhteiden muuttuessa. Kansainvälisten kaupunkivertailujen yhteenvedo –raportissa on esitetty Helsingin sijoittumisen kehitys kansainvälisissä vertailuissa.

Taustatiedot, strategiaan toteutukseen liittyvät päätökset

Kaupunginvaltuusto päätti 27.9.2017 hyväksyessään kaupunkistrategian 2017-2021 samalla, että kaupunkistrategia on lähtökohtana valmisteltaessa vuoden 2018 talousarvioehdotusta sekä muita valtuustokauden talousarvioita ja toimenpiteitä. Samalla valtuusto päätti, että strategian toteuttamista arvioidaan ja seurataan osana vuosittaista talouden ja toiminnan seurantaa. Valtuustokauden puolivälissä tehdään etenemisen tarkastelu.

Kaupunginhallitus päätti 13.10.2017 kaupunkistrategian 2017–2021 toimeenpanosta. Kaupunginhallitus kehotti lautakuntia ja johtokuntia, toimialoja, virastoja ja liikelaitoksia sekä tytäryhteisöjä

- toteuttamaan kaupunkistrategiaa 2017-2021
- ottamaan kaupunkistrategian linjaukset mahdollisuuksien mukaan huomioon jo vuoden 2017 toiminnassa
- ottamaan kaupunkistrategian lähtökohdaksi valmisteltaessa vuoden 2018 toimintasuunnitelmia ja tulosbudjetteja sekä valtuustokauden myöhempiä talousarvioita ja –suunnitelmia

Lisäksi kaupunginhallitus kehotti kaupunginkansliaa, yhteistyössä toimialojen kanssa, valmistelemaan ehdotus kaupunkistrategian mittareiden ja indikaattoreiden kokonaisuudesta niin, että ehdotusta voidaan käsitellä kaupungin toimielimissä helmikuusta 2018 alkaen.

Kaupunginhallitus hyväksyi 12.3.2018 kaupunkistrategian mittarit ja merkitsi tiedoksi seurattavat kansainväliset vertailut. Lisäksi kaupunginhallitus kehotti keskushallintoa ja toimialoja ottamaan mittarit huomioon vuoden 2019 talousarvion tavoitteita, toimenpiteitä ja toiminnan mittausta valmisteltaessa.

Kaupunginhallitus hyväksyi 18.3.2019 liitteen kehitettävät mittarit osaksi kaupunkistrategian mittareita. Lisäksi kaupunginhallitus kehotti toimialoja, virastoja ja liikelaitoksia ottamaan kehitettävät mittarit muiden kaupunkistrategian mittareiden tavoin huomioon strategiakauden talousarvioiden tavoitteita, toimenpiteitä ja toiminnan mittausta valmisteltaessa. Kaupunginhallitus kehotti toimialoja, virastoja ja liikelaitoksia huolehtimaan mittareiden toteuttamisesta ja seurannasta sekä raportoimaan kehitettävät mittarit aiemmin hyväksytyjen strategiamittareiden tapaan osana talouden ja toiminnan seurantaa vuonna 2019.

Kaupunginhallituksen hyväksymissä talousarvion laatimisohejeissa vuosille 2019 ja 2020 on kuvattu strategian toteutuksen suunnittelujärjestelmä.

